

KOMUNIKAT PRASOWY

O sytuacji na białorusko-polskiej granicy

19-11-2021

Republika Białoruś jako państwo jest mocno przekonana, że kluczowa rola w rozwiązywaniu wszelkich kryzysów należy do współpracy; kraj nigdy nie był źródłem niestabilności. Ze względu na okoliczności, na które Białoruś nie miała wpływu, w ostatnim czasie odnotowano wzrost tranzytowego przepływu migrantów z krajów dotkniętych konfliktami do państw Unii Europejskiej.

Sytuacja uległa drastycznemu pogorszeniu po odmowie UE od konstruktywnego współdziałania z Białorusią. Wycofanie się UE z międzynarodowych projektów pomocy technicznej na rzecz bezpieczeństwa granic wzdłuż granicy z Białorusią zagroziło istniejącym ustaleniom Białoruś-UE w zakresie rozwiązywania spraw związanych z granicą.

Od kwietnia bieżącego roku Białoruś wielokrotnie zwracała się do Komisji Europejskiej z propozycją przeprowadzenia konsultacji dot. współpracy w zakresie walki z nielegalną migracją. UE konsekwentnie odrzuca taki dialog i upolitycznia tę kwestię, stosując podwójne standardy w ocenie działań własnych państw członkowskich, które są krytykowane przez organizacje międzynarodowe – UNHCR, IOM, OBWE, Radę Europy i inne.

Obecnie białoruskie służby graniczne nie są w stanie samodzielnie, bez współdziałania z UE, powstrzymać napływ nielegalnych migrantów i są zmuszone do skoncentrowania wysiłków na zapobieganiu przemieszczaniu broni i amunicji z terytorium państw sąsiednich, a także na zwalczaniu zewnętrznych zagrożeń terrorystycznych i destabilizacji sytuacji w miejscach koncentracji migrantów.

Jednocześnie Białoruś była i pozostaje odpowiedzialnym i wiarygodnym partnerem w zakresie walki z nielegalną migracją i ochrony granic, nadal wypełniając istniejące zobowiązania międzynarodowe. W okresie od stycznia do sierpnia 2021 roku zatrzymano ponad 600 osób za naruszenie przepisów dotyczących granicy państwowej. Rozbito 12 kanałów nielegalnej migracji tranzytowej do UE (6,5 razy więcej niż w 2020 r.), zatrzymano 15 organizatorów i pośredników oraz wszczęto 14 postępowań karnych. Ponad 30 biur podróży, którym udowodniono naruszenie przepisów migracyjnych, zawieszono prawo wystawiania wniosków o wize turystyczne. Procedury bezwizowego wjazdu i wyjazdu przez porty lotnicze Białorusi dostępne są pod warunkiem obecności w

paszporcie obywatela ważnej wielokrotnej wizej Schengen z pieczętą o wjeździe do państwa członkowskiego UE lub Schengen oraz posiadania biletów lotniczych z potwierdzeniem daty wylotu.

Jednocześnie Białoruś podejmuje wszelkie możliwe działania w celu wsparcia osób, które przybyły na jej terytorium i próbują ubiegać się o azyl w krajach UE. W dniu 16 listopada w pobliżu przejścia granicznego "Bruzgi" w Obwodzie Grodzieńskim utworzono tymczasowy ośrodek zakwaterowania dla uchodźców. Każdy chętny otrzymał dach nad głową, suchą i ciepłą odzież oraz gorące posiłki. Lekarze bezpłatnie zapewniają wykwalifikowaną opiekę medyczną. Podejmowane są środki mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się zakażenia koronawirusem.

Wysoki Komisarz ONZ ds. Uchodźców F. Grandi potwierdził, że Białoruś zapewniła dostęp do pomocy humanitarnej dla migrantów za pośrednictwem UNHCR, IOM i Białoruskiego Stowarzyszenia Czerwonego Krzyża. Potwierdził to również rzecznik Sekretarza Generalnego ONZ podczas ostatniego regularnego briefingu w siedzibie ONZ. Współpracę Białorusi z organizacjami międzynarodowymi, w przeciwieństwie do innych zaangażowanych krajów, potwierdza również wspólny komunikat prasowy IOM i UNHCR z dnia 12 listopada 2021 r., w którym poinformowano, że w dniu 11 listopada IOM i UNHCR w Białorusi uzyskały dostęp do tymczasowego obozowiska po białoruskiej stronie granicy w pobliżu międzynarodowego przejścia granicznego "Bruzgi". W trakcie wizyty UNHCR i IOM dostarczyły pomoc i udzieliły rzetelnych informacji na temat opcji dalszego postępowania dla migrantów.

Z kolei, w dniu 16 listopada 2021 r., podczas działań mających na celu rozpędzenie grupy migrantów zgromadzonych na białorusko-polskiej granicy w pobliżu przejścia granicznego Bruzgi, polskie funkcjonariusze użyli arsenału środków specjalnych, powodując poważny uszczerbek na zdrowiu migrantów, wśród których było wiele dzieci i kobiet, w tym kobiet w ciąży. Wykorzystano armatki wodne, gaz łzawiący, granaty ogłuszające. W niektórych przypadkach armatki wodne rozpylały drażniące środki chemiczne, które powodowały łzawienie, kaszel i oparzenia błon śluzowych, oczu i skóry. Według analizy przeprowadzonej przez Państwowy Komitet Badań Sądowych Białorusi, głównym składnikiem mieszanki chemicznej zabezpieczonej na miejscu zdarzenia jest deltametryna. Jest to insektycyd, związek chemiczny stosowany do zwalczania owadów, o wysokiej aktywności drażniącej. Wykryto również substancję stanowiącą wyciąg z alkaloidów papryki chili. Dotychczas Państwowy Komitet Badań Sądowych przeprowadził ponad 30 badań sądowo-lekarskich w stosunku do osób, w tym 4 kobiet i 1 dziecka, ur. w 2007 r., które wymagały pomocy medycznej w wyniku obrażeń ciała zadanych im 16 listopada.

Przedmiotowe działania w sposób oczywisty naruszyły szereg norm i umów międzynarodowych i dwustronnych, w tym dotyczących współpracy w strefie przygranicznej. Użycie specjalnych środków przymusu w pobliżu i na terytorium suwerennego państwa wymaga oceny prawnej wraz ze wszystkimi właściwymi dalszymi czynnościami. Strona białoruska inicjuje śledztwo z udziałem organizacji międzynarodowych.

Rozpowszechniane są fałszywe wiadomości. Na przykład, fragmenty użytego granatu hukowo-błyskowego znalezione na terenie Białorusi zostały przedstawione jako dowód jego zastosowania wobec polskich sił przebywających na terytorium Polski. Białoruskie media zostały oskarżone o inscenizację zdjęć uchodźców, ale okazało się, że inscenizację zorganizował fotoreporter "The New York Times".

Fakty pokazują, że to nie Białoruś "instrumentalizuje" migrantów. Instrumentalizacją są próby oskarżania Białorusi w celu usprawiedliwienia odmowy dotrzymania przez państwa zachodnie zobowiązań wynikających z Konwencji dotyczącej statusu uchodźców z 1951 roku oraz licznych naruszeń norm europejskich i międzynarodowych zarówno w dziedzinie praw człowieka, jak i kwestii azylowych.

Nielegalna migracja jest stałym wspólnym wyzwaniem dla państw sąsiadujących. Przeciwdziałać jej można jedynie poprzez wspólne wysiłki i dialog, a nie poprzez budowanie płotów i pogłębianie "linii podziału", nakładanie sankcji, zamykanie przestrzeni powietrznej etc. Takie podejście wymaga jednak wzajemnych konstruktywnych kroków.

Białoruś jest gotowa do współpracy ze wszystkimi partnerami międzynarodowymi, odkładając na bok różnice polityczne, aby zapobiec dalszemu pogłębianiu się kryzysu migracyjnego w regionie i uratować ludzkie życia.

Na zapytanie mogą być udostępnione odpowiednie potwierdzające materiały fotograficzne i wideo
